

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.
Hirdetési árak: Egy háromsoros petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Melegágyak.

F. A tanintézetek kapui megnyitultak, a nemzet legelső napszámosai, a tanárok és tanítók újra elfoglalták székeiket, hogy folytassák a legfontosabb munkát, az ifjuság oktatását és nevelését.

Minden izében nemzeti szelleműnek és legalább a katolikus intézetekben gyökerestül katolikusnak kell e munkának lennie.

Az egyház törekvése és az alapítók szándéka katolikus intézeteinket félreérthetetlenül arra utalja, hogy azok a tiszta hazaszeretettel és az erős katolikus szellemnek melegágyai legyenek.

Szeretni tudni a hazát, mert helyet ad és virulást biztosít a nemzetnek; szeretni tudni a nemzetet, mert multjánál, roppant küzdelmeinél, a vérség közelségénél, szellemének és jellemének tulajdonságainál fogva szeretetre és becsülésre méltó: ez a tiszta hazaszeretet. Esményi magasságban szárnyal ez a szent érzelm és nincs benne egyetlen egy elem sem, mely lefelé húzná és lekötne az egyéni önzés rögeihez.

Mindazokat, a kik beteltek ezzel az érzellemmel és belőle merítették táperőt hazaszeretettelük ápolására, egy és ugyanaz az alaptulajdonság jellemzi: az önzetlenség.

Hogy a távoli multnak messzeségébe ne kelljen mennünk, ahol vannak az újabb idők nagy alakjai: II. Rákóczy Ferenc, Széchenyi és Deák. Mind a hárman katolikus iskolák neveltjei és mind a hárman az egyéni önzetlenség utólérhetetlen példaképei. Ideális lelkű hazafiak, kiknek jelleméhez nem férhet a gáncsnak parányi szeplőcskéje sem.

Ilyenné kell nevelni katolikus ifjúságunk jellemét; ez a mi intézeteink hazafiúi hivatásának célpontja.

Az eszközök meg vannak adva hozzá, csak hűséges kezek kelljenek, melyek az eszközök alkalmazásából nevelői hatásokat tudnak kifejteni.

A tiszta hazaszeretet mintaképeinek jellemét az ifjúság csak akkor kedveli meg és csak akkor lelkesedik érte melegen, ha a tanár, a ki ezt a jellemet festi és kidomborítja, maga is az egyéni önzetlenség embere. Férfiú, a szó legnemesebb értelmében, kinek munkásságában, lelke összes törekvéseiben első mindig a közjó, a közérdek, utolsó pedig mindig ő maga. Férfiú, a ki nem kapkod állások, tisztségek, jövedelem források után, hogy néhány rongyos torinttal javítson az anyagi helyzetén, hanem szilárdan és megelégedetten állja meg helyét mindennütt, a hol a közjónak szolgálatot teher.

Ilyen férfiak hűséges keze alatt kétségtelenül nevelői hatások fejlődnek ki a tanítás eszközeiből, s katolikus iskoláink a tiszta hazaszeretet melegágyaivá lesznek.

De ez még nem tölti be teljesen ezen iskolák hivatáskörét. Erős katolikus szellemet is kell ezekben az intézetekben fejleszteni.

Hazánkat az enyészettől a katolicizmus ereje mentette meg, ez tartotta fenn az országot, a nemzetet, ez hozta be, dajkálta és nevelte a műveltséget, a polgárosodást, mely népünket az európai művelt népcsaládok szellemi életével összekötötte, s a keresztény hit- és kulturkincsek közössége révén hazánknak a római pápák és más fejedelmek segítségét megszerezte.

A katolicizmus fentartó erejétől várhatjuk csak a jelenben és a jövőben is azoknak a nagy feladatoknak teljesítését, melyeknek szerencsés megoldásától függ az ország szellemi és anyagi felvirágzása.

Az egyháznak kell fentartania a népből a hitet, mely nélkül tiszta erkölcsök nem képzelhetők, az egyháznak kell ma nap is teljes erővel felkarolnia a kis embereket, a kik a hazai társadalom törzsét alkotják, örködni kell a családi kötelek szilárdsága és szentsége felett. Az egyháznak kell a művelt osztályokat

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Utazás secessióban.

(Folytatás.)

Kecskemét városa az ő épületeivel, mint az alföldi városok legtöbbször, a közepén, a templom körül mutat egy civilizált magot, a többi merő tiszta paraszt őstermészet, gondosan elzárt udvaraival, csinos homlokzataival messze elüt a Zobor alján tengődő magyar parasztság szegényes viskóitól. Mindenütt jólét, tisztaság és rend mosolyog feléd.

Uj városháza Budapesten is igényelhetné a palota nevéét, de bennünket nem az érdekelt, habár derék vezetőnk, Vékony József, piarista tanár, minden áron a város építészeti remekeivel akart megismertetni.

— Hagyja, tanár úr, mondá neki Dudek János, szép házakból láttunk mi a nagy világban eleget és szebbeket ezeknél. Nekünk az kell, ami más városnak nincsen, és rámutatott a tágra nyitott utcákra, melyekben beláthatatlan hosszú sora terült el a házaknak. Mind egyik szakasztott mása a szomszédjának, de egyformaságával nem untat, sőt folyton ismétlődő hajszálnyi hasonlóságával, elbűvöli, magával ragadja a szemlélőt.

Előző nap hatalmas eső volt, bérkoesink úgy uszott a nagy sárban mint egy ladik, csak egy-egy zökkenés figyelmeztetett, hogy nem ladikon vagyunk, hanem kerekei a fenéken járnak.

— Ezt csinálja utána Nagy-Kőrös! mondám vezetőnknek, habár őszintén szólva a tengelyig erő sárért csak mérsékeltén tudok lelkesülni.

Nagy-Kőrös azonban nem enged. A kőrösi kálomista büszkén veri a mellét, hogy „olyan sár még Bécsben sincs”, mert mikor szekéren is megy és leszáll róla, hát a csizmáját újra ki kell pucóvalni.

A derék alföldi város a kulturáért is sokat áldoz. Dr. Tóth György piarista igazgató említette előttünk, hogy Kecskemét iskoláira évenként 250,000 koronát fordít, a katolikus főtemplomot csak az imént restauráltatta 240,000 koronával. A templom kívülről ósdi, rászorul egy újabb köpenyre, de belülről pazarul és izlésesen van megújítva és roppant arányaival fogalmat nyújt a város katolikus híveiről.

Egy német kottagyűjtemény került egyszer a kezembe, melybe a többi közt néhány magyar dal is volt felvéve. A német sógor azt kérdezte, mit jelent az a néhány szó, mely a dallam élére volt nyomtatva. Legnagyobb zavarban voltam az értelem iránt, mert ott ezek a szavak állottak:

„Bűsan szól a kecskeméti öreg templom.”
Csak később jöttem rá, hogy a szöveg meg van csonkítva. A német gyűjtő azt gondolta, hogy a dal szövegéből elég ennyi is és elhagyta a végét, vagyis „az öreg templom nagy harangja”. Megnyugtatóul tehát megjegyzem, hogy a kecskeméti öreg templom nem szól, de ha a nagy harang megkondul, a nép azt tartja róla, hogy meghaladni a városnak 16 négyszögmerőföldre terjedő határában mindenütt.

De amily zengzetesen szól a harang, épp oly kellemes a kecskeméti ember beszéde is, mely sehol sem oly jellegzetes ő-zó természetű, mint itten. Nála a kereszt kőrösz, a kecskeméti nem mondja: teszem, hanem tőszöm, de az idegen felsül vele, ha utánozni akarná, mert nem mindenütt ő-z a kecskeméti. Legjobban jellemzi e tájszólást a következő mondás:

Ógyé fiam könyeret mögygyee
Ha nóm őszöd tödd ee,
Majd mögőszöd röggée.

Dr. Dudek János e secessiósi utazásban irodalmi nagyságokat halászott. Minden városnak, ahol jártunk, meg kellett adnia a maga áldozatát. Félegyházán Petőfi, Szegeden Dugonits, Nagyváradon Szigligeti, Debrecenben Csokonai, meg újra Petőfi kerültek sorra, akiknek születés házáat meg

visszavezetni a vallás szeretetéhez és becsüléséhez, mely nélkül a jellemuszulás végzetes bajának lehetetlen gátat vetni.

Ezenkívül a nagy feladatoknak még egész sora vár a katolicizmus tevékenységére, melyeket ez azonban meg nem oldhat, ha az iskola elő nem készíti a fiatal nemzedéket az egyház hivatásának megértésére és átérzésére.

E végből szükséges a katolikus szellemet az ifjú szívekbe beültetni, hogy az ott kisarjadjon és kitéphetetlen gyökereket verjen.

Magától értetődik, hogy katolikus iskoláink hivatásuknak ezt a részét csak egy olyan tanári karnak szívós munkássága által tölthetik be, mely benső katolikus meggyőződéssel bír és feddhetetlen erkölcsi életnek a példájával hat az ifjúságra.

Az a tanár, a ki minden társaságban jól érzi magát, álljon az bár a legkülönbébb vallási és erkölcsi elvekkel bíró emberekből; az a tanár, a kinek egyformán jó minden könyv, minden ujság és folyóirat, azok is, melyeket ellenségeink dobnak a könyvpiac forgalmába; az a tanár, a ki az ő közéleti tevékenységében soha sem mutatja ki az egyházhoz való ragaszkodását: bizony nem fogja a katolikus tanítás igazságát a meggyőződés melegevel előadni. De éppen azért nem is lesz az ő működésének léleképítő hatása.

Katolikus iskolában az ilyen tanár semmiképp sincs a helyén. Még inkább áll ez azokról a tanárokról, a kiknek erkölcsi élete, súlyos erkölcsi kifogás alá esik. Ezek bárhol inkább érvényesülhetnek, de egy katolikus iskolában érvényesülni soha sem fognak. Itt legfeljebb csak rombolhatnak, s rombolásuk mérhetetlen károkat okoz az egyháznak.

Az iskolai év elején, midőn a tudás csarnokainak megnyílt kapuira esik tekintetünk, hön kívánjuk, adjon a Szent-

lélek iskoláink tanári és tanítói karának önzetlen szívet, adja meg nekik a katolikus meggyőződés bensőségét és az erkölcsi feddhetetlenség hódító erejét.

Csak ezen erkölcsi tulajdonságok birtokában lehetnek iskoláink a tiszta hazaszeretet és az erős katolikus szellem melegágyai.

A nagy tacitusok.

* Az országos szabadalvűpárt állig begombolódzott és mélységesen halgat. Úgy gondolkodik, hogy ha a nagy római történetíró Tacitus kevés szóval, vagy éppen néma hallgatással sokat tudott kifejezni, akkor a szabadalvűpárt tüne-
menyszerű némaságából a honmentő eszmék tengerének kell kiáradnia.

Pedig a párt állásfoglalására már a vidéki pártkörök is kíváncsiak kezdenek lenni. A bátrabbak türelmetlenségökben a debreceni átirathoz csatlakoztak, a félenkebbek és óvatosabbak — s ezek alkotják a párt nagy zömét — várnak az országgyűlési szabadalvű párhátrózatra. De hiába várnak. A párt sem az országot, sem a vidéki pártköröket nem tájékoztatja arról a programról, melynek keretei között a válságot megoldani, a törvényhozást a nyugodt és rendes munkásság medrébe visszaterelni reményli.

Vagy talán nincs is programja az országgyűlési szabadalvűpártnak? Nincs; a Pester Lloyd legalább úgy tudja, hogy nincs, és mi ebben a dologban hiszünk a Pester Lloydnak, mert ez a lap a liberális párt vezető embereinek gondolat és eszme forrása és egyúttal a párt törekvéseinek és politikájának elsőrangú német szöcsöve.

Néhány év előtt Ugron Gábor a parlamentben azt a leleplezést tette, hogy az interpellációjára kapott miniszteri választ teljes 24 órával azelőtt a Pester Lloydban olvasta.

A külföldet pedig, mint tudjuk, és az udvart is első sorban a Pester Lloyd informálja az ország viszonyairól és a parlamenti pártoknak egyes kérdésekben elfoglalt álláspontjáról.

A liberális politikának ez az eszmeformája, furfangos magyarázója és szöcsöve, a pártnak a nemzeti követelmények dolgában kifejtendő álláspontját most úgy értelmezi, hogy a párt nyugodtan bevárja a leendő miniszterelnök kijelölését, a kinek a programot a korona szabja meg. Ez a designált miniszterelnök a kapott programmal bemutatkozik a szabadalvűpártnak, mely neki

támogatást ígér meg s a programm keresztül vitelért követi őt a küzdelmek terére, követi életbe-halálba.

A megoldásnak ezt a módját ajánlja a szabadalvű főorganum és a párt nem siet ezt a politikai pimaszságot egyértelműleg visszautasítani, hanem tűri, hogy érdekeinek a fősószólója minden megtorlás és helyreigazítás nélkül terjessze az országban és a külföldön azt a szegyeteljes nézetet, mintha a szabadalvűpárt egy ilyen megoldásra kapható lenne.

És ha csak a pártnak a szegyetene volna az, hogy sajtójának legtekintélyesebb közege és a párt egyik, királyi kihallgatásra méltatott oszlopos tagja, Falk úr ilyen javaslattal ladikázik be a válság sodrába, akkor bátran meghagyhatnók ezt a vakmerő javaslatot a szabadalvűpárt belső ügyének, amde a jelen esetben az ország becsülete is érintve van, mert a külföld a saját szigorú és tiszta alkotmányos felfogása szerint gondolkodván, abban a feltevésben leledzik, hogy a szabadalvűpárt tényleg az ország nagy többségének politikai meggyőződését képviseli.

Ennélfogva, ha elterjed a külföldön az a vélemény, hogy a szabadalvűpárt egy ilyen szöcsög, az alkotmánnyal legmerevebben ellenkező megoldási módnak megnyerhető, akkor ott Magyarországról csak egy ítélet alakulhat ki, az, hogy ez az ország vagy még teljesen éretlen az alkotmányos jogok élvezetére, vagy pedig már teljesen romlott, melyben a nemzeti élet szegyetete, a törvényhozói kötelességérzet és függetlenség ismeretlen fogalmak.

Pedig a nemzet többsége tényleg sem nem éretlen az alkotmányos jogok élvezetére, sem nem oly romlott, hogy ebben az országban kormányomással, bármit keresztül lehetne vinni. A nemzet többsége csak gyenge, mert súlyos gazdasági válsággal kénytelen küzdeni, romlott azonban, teljesen romlott a szabadalvűpárt, mely a gyenge nemzet nyakába csimpszekedve, minden oldalról a torkunkat fojtogatja.

Vétett az ország becsülete ellen ez a párt azzal, hogy a Pester Lloyd alkormánysértő javaslata ellen szót nem emelt.

Makacs és kétszínű hallgatásával vét ezenkívül nemzeti érdekeink ellen.

Hogyan alakuljon ki a korona környezetében a nemzeti követeléseknek kedvező felfogás és hangulat, ha az uralkodó párt minden nyilatkozat, minden állásfoglalás elől elzárkózik és számbeli túlsúlyát nem veti latba a nemzeti jogok érvényesítésére? Hogyan győzzenek a katonai körökben állami önállóságunk szempontjai, tör-

kellett tapasztalnunk. Kecskeméten Katona József, a „Bánkbán“ elhunyt, de halhatatlan szerzőjének szülőházát kellett kikutatnunk.

Derek vezetők azonban sehogysem tudta megmondani, hol van a Katona-ház, pedig még emléktáblával is van megjelölve. Az ilyen professor bogarakat, növényeket tanulmányoz, ismeri a természet három országának rendszereit, de azzal bizony keveset törődik, hogy hol született a Bánkbán szerzője. Még az emléktábla is legfőkébb annyiban érdekli, hogy micsoda kőből van csinálva.

Amint fiakeren végig ladikázunk a kecskeméti sáron, egyszerre egy kaszárnya elé érünk, melynek ablakain felig pörére vetkőzött piros sapkás huszárok kandikáltak.

— Te, — mondok irodalom szomjas barátomnak, — ne menjünk tovább, itt van egy katona-ház.

Nem, nem, neki igazi Katona-ház kellett. Egy felőrai dőcögés után egy sárgára mázolt földszinti sarokház elé érünk. A falába illesztett kő-tábla mutatja, hogy jó helyen járunk. Az igénytelen ócska épület még teljesen azon állapotban van, mint akkor volt, mikor az született, kinek kedvéért most a házat kegyelettel látogatják.

Leszállunk. Társam megilletődve tekint az

ócska falakra, körülöttünk egy-két gyerek, meg néhány kíváncsi asszony nézik, hogy mit vizsgálják ezek a tisztelendő urak ezt a házat, amelyen éppenséggel semmi látnivaló nincsen. — Bizonyosan meg akarják venni.

Mi meg azon tündökönk, hogy miként lehet ezt a irodalom-történeti böcsőt — mint ezek az emberek — közömbösen nézni. Olyan ez, mint az igénytelen kagyló, melyet az, aki nem ismeri, még figyelmére sem méltat, pedig kincseket érő gyöngy van benne elrejtve.

Azután hazamegyünk, hogy kissé kipihenjünk magunkat a délutáni kirándulásra, mert nagy ut van előttünk a bugaci pusztára. Utközben leszálltam a kocsiról, hogy megtekintsem a rendkívül élénk kecskeméti piacot. Gyümölcs, barack, cipő asztalok között viszen utam, mignem olyan sátrak között járok-kelek, melyekről akkora szalonna oldalak lógnak, mint egy-egy felakasztott szűr. A sátrak felett a tulajdonos neve van kitűzve. Az egyik szalonna üzlet felett ezt olvassom: Löwy Salamon.

Löwy Salamon! Löwy Salamon! Mintha ezt a nevet már valahol hallottam volna. Csak az nem fért a fejembe, hogyan árulhat Löwy Salamon — szalonnát?

Kóser szalonna az kérem, jegyzé meg derek

vezetők. S mikor erre meg hosszabb kepet vágunk, mint azelőtt, akkor egész komolyan azt állította, hogy a kecskeméti zsidók mind ott vásárolják a kóser szalonnát.

Grünfeld Nánán t. kollegám jutott eszembe; hogy mit fog ő mindezekre mondani. Ha már szalonnát is lehet kóserre tenni, akkor az én felfogásom az, hogy manapság mindent meg lehet csinálni, csak akarni kell erősen.

Delután mint Kecskemét város vendégei kirándultunk a bugaci pusztára. Se több se kevesebb távolság ez, mint Nyitrától Érekujvár, vagyis kerek 35 kilométer. Eleinte széles országot vezet oda, mely olyan, hogy tiz szekér is elférhetne rajta egymás mellett. Látszik, hogy a város határa 16 mérföldre terjed, az uttal tehát nem kell nagyon fukarkodni.

Ezt a széles utat akácfák határolják, de az utnak csak egy részét használják közlekedésre, s ha már nagyon kikapott, kátyus, göröngyös lett, akkor mennek egy kissé tovább. Olyan széles az ut, hogy az egészet egy álló esztendeig sem táposták ki.

Kecskeméttől 23 kilométerig még csak volt valami utszinezete a helynek, melyen kocsiok kocogott, de azonnal megszűnik a kőkupac, meg az árok, megszűnik a fasor és fel is ut, le is ut,

vényes jogai, ha a parlament többsége, az ezen jogokért folytatott, most már be nem szüntethető küzdelemben, a közömbös szemlézőnek szerepét játszsza?

Vagy talán a pártnak a király elé meghívott emberei fejtették ki a párt álláspontját? Nem lehet kifejtteni valamit, a mi nem létezik. A pártnak a katonai kérdésekben egységes programja nincs, azért ha a meghívottak közül egy-kettő talán tolmácsolta is a nemzeti kívánságokat, ezt a korona legfeljebb csak egy párttöredék álláspontjának tekintheti, de nem pártprogramnak.

Szóval a liberális párt kétszínű hallgatása árt az ország becsületének, árt a nemzeti követelések érdekeinek.

Ezek a nagy tacitusok bűnei.

Adat a trencsénmegyei állapotokhoz.

Cserne trencsénmegyei községben az Amerikába szökött hírhedt bánffyánus körjegyző, Perich Gyula helyébe, a felsőbb hatóság támogatásával egy zsidót választottak meg jegyzőnek.

Hogy milyen módon, arról sokat tudna beszélni a választás ellen beadott kétféle felekezési, a mely sejtetni enged, hogy valami bűzlik Dániában.

A jobb érzés háborogni kezdett az alkotmányos jogok illetén gyakorlása fölött, a kör vezető elemei Badik és Gajdosik plebánosokkal az élén súlyos adatokat halmoztak össze a választás törvényessége ellen, melyeket egy felekezés keretében szorítva, azokkal kifogásolták a választás szabályos, törvényes és szabad voltát.

Nekünk nincsen betekintésünk a kulisszák mögé, senki a maga titkait orrunkra nem köti, de annyi mégis kiszivárgott, hogy a kétféle felekezés gravamenjei oly természetűek, melyek alkalmasak arra, hogy az új jegyző hivataloskodását pünkösdi királysággá degradálják.

Az új jegyző és gárdája szivszorongva, az alkotmányos tábor pedig benső nyugalommal várta az eredményt, a melyről senkinek kétsége nem volt, s az a meggyőződés élt a szívekben, hogy az ítélet a megsértett jogrendnek eleget fog tenni.

A trencsénmegyei közigazgatás azonban még mindig csigaléptekkel halad s ez ügyben még csak a vizsgálatig sem jutott el, dacára annak, hogy azóta egy jó félesztendő pergett le az idők végtelenébe.

Ismerve a felebezőket még a legmerészebb képzeletben sem mertük volna fölteni azt, a miről a Csacai Határőr aug. 31-én megjelent száma értesít egy rövid tudósításban, hogy „Szögyi

indulunk az ismeretlen nagy pusztaságnak, melyen még egy halvány keréknyom sem mutatta, hogy itt valaha kocsi járt. A fiakeres csak úgy gondolom formán vág a szerzte-széjjel szort tanyák közé, s mikor vezérlő őstőne elhagyja, csak akkor folyadódik a pusztán henyelő kondáshoz, ki merően bámul kocsinkra, hogy mi az ördög hozta ezeket e néptelen vidékre. Egy-egy tanyánál, melybe belebotlunk, lompos, hosszúszerű kutya siet elénk és rekedt hangján megugatja az idegeket. Ilyen tipikus csunya komondorokat sehol nem láttam, mint a tanyákon. Sajátságos faj, melynek sehol nem látni mását. Nyakáról térdére egy darab fa fityeg alá zsinegen lógva, hogy a kutyát futásában akadályozza. Ez a kolonc, vagy mint a kecskemétiak mondják, kölönc. De már a tanyai kutyát is megcsapta a civilizáció szele. A kölöncöt, mely nyakáról előlábaira keresztbe lógva akadályozza futásában, ha futni akar, ezt a kölöncöt egyszerűen a szájába kapja és vágat vele, mint a szelvést.

Ennek tulajdonítható, hogy míg a tanyasorban mentünk, egyik lompos kutya addig kísért bennünket, míg a következő tanyáról elősiető társának át nem szolgáltatott bennünket.

X.

Ferenc csernei körjegyző megválasztása ellen beadott volt felfolyamodást a benyújtók visszavonták.

Ezt olvasva az ember szinte azt kénytelen hinni, hogy nem lehet messze az az idő, a midőn a patakok és folyók — irányt változtatva — fölfelé fognak folyni s a nap nyugatról keletnek fog heladni az égen.

Sajnos, egy bevégzett tényre állunk szemben. Nem kutatom annak indító okait, bár azokról a fáma sokat regél, csak az elfogulatlan bíráló bonckésével levonom ezen sajnálatos faktum logikus konzekvenciáit.

Ha azok, a kik a nép vezetőiként szerepelnek, a közügyek szolgálatában, az igazság és a nép vitális érdekeinek védelmében ily következetlenséget követnek el, mi jogon tarthatnak számot továbbra is a nép bizalmára, mely a sikeres munkálkodásnak alapja? Mert a nép nem az eszével gondolkodik, hanem a szívével, s a szív sugallta vélemény az ilyen eljárásról nem lesz hízelgő.

De azonfelül a jogos felháborodás között összegyűjtött sok terhelő adat vagy igaz, vagy csak a bukás fölött érzett elkeseredés folyamán nyakép születt meg. Ha ez utóbbi áll, úgy mire való volt az a lázas futkosás és egettörő energia a megtorlás körül, minek köpték annyira a markukat, hogy: azért is meg fogják mutatni, hogy a választást megsemmisítetik? Ha pedig az előbbi áll, miképpen magyarázható meg az a szomorú Pál-fordulása, hogy az igazság védelmében kifáradsz a karok, ellankad az erő, elernyed a kintartás?

Mert az igazság és jog védelmében a férfiak legerősebb ékessége csak az alkut nem ismerő, lankadatlan kintartás ezer Scylla és Charibdis között. A visszavonás ténye a felebekezésben felhozott számtalan terhelő adatot devaválja egyszerű ráfogássá vagy rágalmazássá, milyent egy közhivatalban fungáló egyén magánszáradni nem engedhet s hivatalból lesz köteles megtenni a megtorló lépéseket azok ellen, a kik eljárásának törvényességét kétségbe vonták; holott a felebekezés föntartása esetén, ha a terhelő adatok nem is bizonyulnának valóknak, a jóhiszeműség a felebebezőktől nem volna elvitatható.

Ép most folynak javában a néppárti szervezkedés munkálatai; ép most mondotta ki a közgyűlés alapszabályaiban, hogy célunk „a nép jogait, anyagi érdekeit védeni, ügyes-bajos dolgaiban segítségére lenni”; ha épen azok, a kik hivatalba vannak a népet vezetni, őt cserbenhagyják, akkor azon a népen, mely még a maga lábán járni sem tud, olyan befolyások fognak érvényesülni, a melyek a mi szervezkedésünk céljait, a keresztény regenerációt chimérává devaválják. Videat consules.

Figyelő.

Ujdonságok.

Hetyey Sámuel †.

Igaz lelkű ember, Isten szíve szerinti főpap, nagy mecénás, jótékony emberbarát hűnyt el a pécsi egyházmegye áldott emlékü püspökében, a kit oly váratlanul ragadt el körünkben a könyörtelen halál.

Élte delén törte le a tetterős férfit a pusztító kór, alkotásainak reggelén, püspöki tevékenységének első határállomásánál, nagy szabású terveinek előcsarnokában.

Felvirágoztatni a hitéletet, tökéletesíteni a papnevelést, anyagilag és szellemileg megerősíteni a katolikus sajtót, visszaállítani a hajdan oly híres pécsi egyetemet, s ezzel dűlőre vinni az annyira óhajtott katolikus egyetem ügyét:

ezeknek a nagy és szép terveknek gondolatai töltötték meg a boldogult püspök magasra törő, eszményi célok bűvös fényébe tekintő lelkét.

És ő égett, lelkesedett és áldozott megszeretett ideáljaiért. A Pécsert létesítendő egyetem céljaira 200,000 koronás alapítványt tett le, bevezetésül azokhoz a fejedelmi adományokhoz, melyek még csak ezután következtek volna. Sokat áldozott népmissiókra, iskolákra, püspöki székvárosának katolikus sajtójára, mely az ő kormányzata alatt megizmosodott és fellendült.

Mint a gyors és munkás cselekvés embere, már virradni látta a napot, mely bearanyozza ragyogásával a fenkölt szellemű férfit lelke felett elterülő eget. A megragadott alkotások már ki voltak állítva a valóság széles útjára, csak egy lökésre lett volna még szükség, hogy meginduljanak és az országos mozgalmak áramlatába tereltesse.

Ah, de az elhatározás ezen pillanatában a bátor kéz aláhanyatlott, s a félben maradt munka csak arról tehet bizonyosságot, hogy mit akart, mit tervezett Hetyey és minő eszközökkel élt.

De így is az a munka becses öröksége lesz az elárvult egyházmegyének, kincse a hazai katolicizmusnak.

Lelkének adja meg az Isten az örök boldogságot, emléke pedig éljen és áldott legyen az utókor enyészhetetlen tiszteletében!

Dr. Tóth János lapunk felelős szerkesztője Pöstyénből Nyitrára visszaérkezett.

Személyi hírek. Tóth Imre Moson megye alispánja f. hó 3-án Bende Imre püspök úr látogatására Nyitrára érkezett. — *Dr. Mihalicz Ede* theol. tanár és tanulmányi felügyelő Zsolnáról, *Prihoda Lajos* székesegyházi succentor Trencsén-Teplícéről Nyitrára visszaérkeztek. — *Belák József* karkaplán Trencsén megyébe utazott, a hol a szabadságidejét fogja tölteni.

Hírek az esztergomi egyházmegyéből. *Seyler* Károly bajesi és *Falkovics* Viktor gutai esperes-plebánosok aug. 27-én ülték meg pappászenteletük 30 éves jubileumát. — *Kuczmann* Sándor ardanóci plebános megkapta a nyitra-sárfői javadalmat. — *Bachraty* Valérián administratorknak küldetett Ardanócra.

Áthelyezés. Aranyossy Józsefet, a nagyváradai honvéd hadapródiskola egyházi tanárát, a soproni honvéd főreáliskolához helyezték át.

Kinevezés. A király dr. Jakubovics József besztercebányai járásbírói albirót a trencsén törvényszékhez bírónak kinevezte.

Gáffor Elek †. A nyitramegyei közeletnek egyik tiszteletre méltó, veterán alakját veszítettük el a múlt heten. Gáffor Elek, Nyitravármegye törvényhatósági bizottságának tagja aug. 31-én, Kis-Vicsápon Hyross József házában, kinél látogatásban volt, hirtelen elhunyt. A 80 évet élt öreg úr még néhány nap előtt körünkben volt, s Kis-Vicsápra is teljesen jó egészségben rándult ki. Vasárnap este még kedélyes jó kedvvel társalkodott a házi urakkal, azután nyugodni tért. Másnap reggel feltűnt, hogy szokása ellenére sokáig alszik, s ő akkor már a halál álmát aludta. Életet szívvelhűdés oltotta ki. — Gáffor Elek fiatalabb korában jelentékeny szerepet vitt a vármegyei közelet terén. Mint híve a függetlenségi pártnak, résztvett az összes ellenzéki mozgalmakban, s a nagytapolcsányi kerületben két ízben lépett fel képviselőnek függetlenségi programmal. Később a nemzeti párthoz csatlakozott, s ennek a kormánypártba való belépése után,

Gáffor is híve lett Széll Kálmán politikájának és kormányrendszerének, melyhez ő minden személyes érdektől függetlenül, egyéni meggyőződésének tiszta érzelmeivel ragaszkodott. Ellenzéki körében sokszor szólalt fel a nyitrai vármegyeházon, beszéde mindig higgadt és tartalmas volt. Az egyházpolitikai törvények idején 1893-ban, a polgári házasság ellen irányuló felszólalása, eszméinek bőségevel és talpraesett érveivel méltó feltűnést keltett. A boldogult évek hosszú során át, a míg Szulócson lakott, igazi atyja, szíves, készséges tanácsadója volt a népnek, a kihez minden igazságos ügyben bizalommal fordulhatott. Neje, szül. Batthányi Ágnes révén rokonságban állott az elefanti és szalakuzsi Bartakovics családdal, melynek hosszú idő óta mentora volt. Temetése szept. 2-án ment végbe Alsó-Elefánton, a hol tetemeit a Bartakovics Béla egri érsek által épített családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. A temetésen részt vett dr. Kramolin Viktor főispán, s úgy Nyitráról, mint a vidékről számosan, papok és világiak. Emődy József, a nyitrai megyei gazdasági egyesület elnöke szép beszéddel parentálta el a halottat, s koporsójára élő virágokból gyönyörű koszorút helyezett. Az örök világosság fényeskedjek neki!

Zsinati vizsgálat. Folyó hó 1-én zsinati vizsgálat tartott, melyre Cseffalvay Aladár nyitrai segédlelkész jelentkezett, a ki a vizsgát sikerrel tette le.

Tanári alkalmazás. Belák Vince rajztanár alkalmazást kapott Sopronban, a Lehneféle, internátussal összekötött magánintézetben, a hol mint beülő tanár fog működni.

Uj dandárparancsnok. A király Lóskay Gábor a 74. honvéd gyalogdandár parancsnokság ideiglenes vezetésével megbízott ezredes, ezen dandár parancsnokává nevezte ki.

Nyitra megye memoranduma. Nyitra vármegye közönsége a *nyitravölgyi vasúti vonal elsőrangúsítása* érdekében terjedelmes memorandumot intézett a kereskedelmi miniszterhez, melyben azt kéri, hogy a beruházási törvényjavaslat azon tervezete, mely szerint a vágányállami fővonal 170 km. hosszúságban egy második vágánnyal bővítettnek ki, ejtessék el s a Németország felé irányuló forgalom érdekében a Nyitravölgyben, Nyitra-Privigyén és Rajeczen át elsőrangú állami fővonal létesíttessék. — A vármegyénkre nézve nagy horderővel bíró ügyre és a széleskörű tudással szerkesztett memorandumra még visszatérünk.

Városi közgyűlés. Nyitra város f. hó 3-án tartotta szeptember havi közgyűlését, mely szokatlanul látogatott volt. A közgyűlés folyamán ugyanis sorra került a rendőrfogalmazói állás ideiglenes betöltése, melyért hárman folyamodtak: Herczeg István, Szöglety Sándor és Braun Vilmos. Ez a választás keltette fel az érdeklődést a közgyűlés iránt és hozta össze nagy számban a városatyákat. A képviselőtestület zsidó tagjai a faji összetartás megdönthetetlen törvényénél fogva egytől-egyig Braun Vilmos mellett sorakoztak, míg a keresztények jelöltje Herczeg István volt. Ez utóbbiak, dicséretökre legyen mondva, most mégis összejöttek annyian, hogy a zsidóságot megszavazhatták. A beadott 81 szavazat közül Herczeg István 46, Braun Vilmos 33 szavazatot kapott, s így Herczeg 13 szótöbbséggel ideiglenes rendőrfogalmazóvá megválasztott. Szöglety Sándorra két szavazat esett. — A közgyűlésnek egy másik, nagyobb érdeklődést keltő tárgya a város tulajdonát képező tégláégető körkemencének az ügye volt. Többeknek a hozzászólása után határozatba ment, hogy a város a körkemencét továbbra is házi kezelésben tartja meg.

Változás a F. M. K. E. elnökségében. Thuróczy Vilmos a F. M. K. E. elnöke lemond állásáról s lemondását a losonci közgyűlésen fogja bejelenteni. Utódját illetőleg különféle kombinációk vannak forgalomban, emlegetik Rákosi Jenő, főrendiházi tagot s a Budapesti Hírlap tulajdonosát, gróf Eszterházy Jánost és másokat. Az egyesület érdeke azt követeli, hogy élére egy olyan férfiú állíttassék, a ki a társadalom minden

körében rokonszenvenek örvend és tetterős hazafiságával az egyesületet a komoly és szilárd alkotások terére vezetheti. Ilyennek pedig gróf Esterházy Jánost ismerjük, a kinek megválasztásával az elnökválság szerencsés megoldást nyerne.

Az ügyész nem tiszteli a törvényt.

Az egyik helybeli lapban Galgócra egy tudóstást olvasunk, mely szerint Chudovszky Géza kir. ügyész 1900. augusztusban jött először Nyitrára, állandó lakását csak ugyanezen év őszén tette át ide, 1902-ben pedig június hó elején Galgócra megyebizottsági tagnak választott meg. Tehát a választás idején még nem lakott két évig a törvényhatóság területén, s így nem is volt megválasztható. Ebből az illető lap azt hozza ki, hogy Chudovszky nem tiszteli a törvényt. Igaz-e?

Szabadelpárti értekezetlet.

A nyitrai megyei szabadelpárt szeptember hó 6-án értekezetletet tart, melyen a debreceni átiratot fogja megvitatni. Az értekezetre a meghívókat dr. Rudnay Sándor alelnök küldötte szét. Ugyanezen a napon a nagytapolcsányi választókerület szabadelpártja is értekezik ugyancsak a debreceni átirat dolgában. Ha szeptember 6-áig a kormányválság meg nem oldódik, akkor mind a két értekezetlet azt határozza el, hogy még nem határozhatnak, ha pedig véget ér addig a válság, akkor azt határozzák el, hogy már határozhatnak.

Az új keményítő gyár. A Biss Adolf által Nyitrán létesített keményítő gyár október hó 15-én kezd meg az üzemet. A gyár évenkénti 5 hónapos üzetre rendezték be, mely alatt 4000 kat. holdnak a burgonya termését fogja feldolgozni. Ugy a vármegye, miut a város vám- és adó mentességet engedélyezett az új gyárvállalatnak.

Emlékajándék. Venczell Antal esztergomi prelatus-kanonok abból az alkalomból, hogy búcsút vett az esztergomi papevelőintézetből, melyben nevelkedett és melynek elén mint kormányzó hat évig állott, nevezett intézetnek egy ezüst, emaillos és erősen tűzben aranyozott misekegyet, egy díszkötésű misekönyvet, pontificalt és egy pár erősen aranyozott bronce foglalatú ampolnát ajándékozott. A szép ajándéktárgyak nagy értéket képviselnek, a misekegyet egymaga 1200 koronába került.

Adományok. Gróf Erdődy Ferenc v. b. t. tanácsos mult hó 22-én tartott aranylakodalma emlékeztetére Galgóc város előjáróságának kezéhez 1000 koronát küldött oly célból, hogy abból 400 kor. a helybeli szegényalap javára, 400 kor. a helybeli szegények közt leendő felosztásra és 200 kor. a galgóczi tűzoltó-egylet alapja javára fordíttassék.

Tanítóválasztás. Nagy-Emőkéu Baumann Ödön okleveles tanítót választották meg a községi iskola tanítójává.

Iskolamegnyitás. A nagytapolcsányi polgári iskolát szeptember hó 14-én fogják ünnepélyesen megnyitni. A megnyitáson jelen lesz báró Stummer Agoston is, ki az iskola létesítése körül nagy érdemeket szerzett magának.

Mozgalom egy szolgabírói székhely ügyében. Az érsekújvári járás székhelyének sokáig vajdó ügyét most ismét mozgatni kezdik. Dr. Guth Jenő és Jankovics Ferenc városi képviselők ugyanis 27 képviselő testületi tag aláírásával ellátott emlékiratot nyújtottak át Kukan Imre Érsekújvár város polgármesterének, melyben sürögösen kéri a város közönségét, hogy az ügygel minél előbb érdemlegesen foglalkozzék, s a városnak a szolgabírói székhelyre való igényét érvényesíteni törekedjék. A mozgalomnak ez alkalommal valószínűleg lesz eredménye, s akkor az érsekújvári járás székhelye Nagy-Surányból Érsekújvárra helyeztetik át.

Uj polgári leányiskola. Az érsekújvári izraelita hitközség az új iskolai év elejével polgári leányiskolát nyitott meg. Helyesen tette, ideje már, hogy a zsidóság is állíttson magasabb tanfokozatú iskolákat és ne varrja ifjuságát a nagy áldozatokkal létesített katolikus iskolák nyakába. Nagy hangon szeretnek hazafiságukra hivatkozni a zsidók, de a hazai közoktatásügyre

áldozni nem szeretnek. Középiskolájuk nincs egyetlen egy sem, pedig még az unitáriusoknak is van, a kik tízed részben sincsenek annyian, mint a zsidók. Nép- és polgári iskoláik száma sincs arányban az egyház és a felekezetek által fenntartott hasonló minőségű iskolák számával. Azért csak rajta az iskolák alapításával! Ha már itt van ez a „világnép“, hát csak taníttassa a gyermekeit, de a saját pénzén állított iskolákban. Az állam és a keresztény társadalom örülni fog annak.

Egy tűzoltó-egylet jubileuma. Az érsekújvári önkéntes tűzoltó-egylet szeptember 27-én üli meg fennállásának 30 éves jubileumát. Az évforduló ünnepély össze lesz köteve az egyeleti zászló megszentelésével. A zászlóanyai tisztet Kukan Imre polgármester neje vállalta el, kit az ünnepi szertartás alatt 20 fehér ruhás leány fog környezni. Az impozánsnak ígérkező ünnepélyt az „Arany Oroszlán“-ban bankett és táncestély fogja befejezni.

A csendőrség hatáskörének kiterjesztése. A rendezett tanácsú városokban a rendőri szolgálatot nem sokára a csendőrség fogja végezni, illetőleg e városok rendőrszemélyzetének csekély létszámát csendőrökkel fogják pótolni, s ezek fogják teljesíteni mindazon teendőket, melyeket a bűnvádi perrendtartás nem tart fenn kizárólag a városi rendőrség számára. Ez az intézkedés nem tartalmaz újítást, mert a törvényhatóságok már eddig is számtalan esetben kértek csendőri szolgálatot, s azt majdnem kivétel nélkül meg is kapták.

Felfüggesztett rendőrkapitány.

Érsekújvár városnak aug 29-én tartott rendkívüli közgyűlése a tanács javaslatára fegyelmi vizsgálatot rendelt el Justh Szilárd városi rendőrkapitány ellen, a ki aug. 23-án egy majorban kiütött tüzvész alkalmával tetteg bántalmazta Versegly István városi képviselőt. A képviselőtestületi tagok egy részét azonban a tanács javaslata ki nem elégítette, miért is többek felszólalására a közgyűlés a rendőrkapitányt hivatalától azonnal felfüggesztette. A fegyelmi vizsgálat vezetése iránt, úgyszintén a helyettesítés végett az alispán útján a főispánhoz sürögös felterjesztés intézetett. A helyettes kiküldéseig Miklóská Aladár látja el a rendőrkapitányi teendőket.

Állami kedvezmény. A földművelésügyi miniszter, a pénzügyi és kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg Szokolóczy Gyula horokmezőgazdasági szeszgyára részére az 1799. évi XLIX. törvénycikkben biztosított állami kedvezményeket megadta.

Rejtélyes bűneset. Kakasfalú pusztán mult hó 28-án Charwatt ottani bérlő egyik bérését a mezőn szekere mellett félholtra verve találták meg. A szerencsétlen embert azonnal haza szállították és ápolás alá vették. A hozzá intézett kérdésekre nem volt képes választ adni, valószínűleg az agya sérült meg a reá mért ütésektől. A helyszínén Klimacsek Ambrus bajnai jegyző és Steiner orvos jelentek meg, kik a rejtélyes bűnről jegyzőkönyvet vettek fel.

Két sörgyár és a zsolnai kiállítás.

A kik a zsolnai kiállítást meglátogatták, azoknak méltán feltűnhetett, hogy míg a szomszédos megyék sörgyárai, siettek részt venni termékeikkel az iparkiallításban, addig a trencsényi megyei két sörgyár, a nagybittsei és az illavai, ezen a megye területén létesített kiállításon részt venni nem tartották érdemesnek. Ez a feltűnő körülmény különböző találgatásokra ad okot. A nagybittsei sörről az beszélnek, hogy minőségénél fogva már eleve „versenyen kívül“ helyeztetett, mert a gyár fűzfából készült komlója, élvezhetlenné teszi a sört, azért nem csak hogy nem export képes, de a gyár az exportra nem is reflektál. Furcsán ítélik meg azonban az illavai gőzsörgyár eljárását. Igaz, úgymond, nemcsak jó bornak, de jó sörnek sem kell cégér, ám ha az uradalmi igazgatóság kézzel-lábbal dolgozik, hogy megkaphassa a legféltreesebb községben is az esetlegesen megüresedett italmérést egyik-másik zsidó protegáltja részére, és főleg akkor fejt ki hallatlan akciót a megye legszimpatikusabb és

Képek a zsolnai iparkiállításból.

Zsolna, szept. 3.

Gyönyörű szeptemberi idő állott be az egész felsővidéken s így a zsolnai kiállításban is. Csak az a nagy kár, hogy túl vagyunk a kiállítási látogatottság deklarációján s tömeges látogatást már nem nagyon várhatunk. A F. M. K. E.-nek tervezett csoportos kirándulása nagyon is összezugorodott. A kiállítási fogadó-bizottság kivonult szépen frakkban és lakkban, hogy a F. M. K. E. érkező vendégeit fogadja, de fogadni alig volt kit, azért a tervezett elmaradhatatlan bankett mégis csak elmaradt.

Pedig a kiállítási igazgatóság erősen reménykedett, hogy Izabella főhercegnő látogatása nagyban emelni fogja az érdeklődést a kiállítás iránt. Csak hogy a magas látogatásnak nem lett meg az az eredménye, a milyent vártak. Kedves emlékekben maradnak mégis egyes jelenetek, melyek a főhercegnői látogatás alkalmával, különösen a kassa-oderbergi állomáson lejátzódtak.

Soh' sem fogom felejteni azt a kedves képet, amely szemem elé tárult, mikor a főhercegnőnek egyetlen fia, a 6 éves Albrecht főherceg sorban kezet nyújtott első sorban a hölgyeknek s aztán az uraknak. A gyönyörű díszmagyarban kivonult trencsényi főispán mély meghajlással fogadta a gyermek főhercegnő a kézzorítását s tisztelettel segítette őt föl a szalonkocsiba való beszállásnál.

A múlt héten sok nyitravárosi egyházi férfi fordult meg a kiállításban és pedig: *Jeszzenszky A.* apát-kanonok, *Kútvaszer L. c.* kanonok, *Kondor I.* püspöki titkár, *Hevera J.* nyitrai káplán. Volt olyan is, a ki 38 esztendő óta nem volt Zsolnán, s most — mint mondá — csupa patriotizmusból látogatta meg a zsolnai kiállítást: *Prihoda Lajos* székesegyházi karkáplán volt az, a ki nagy változást konstatalt Zsolna város állapotában, hanem azért a „Tyúkszem-utcat“ mégis a régi állapotban találta.

A nyitrai vendégek, természetesen, a nyitrai kiállítók iránt érdeklődtek főképen. Azért jónak vélem a nyitramegyei kiállítókról külön megemlékezni. Megjegyzem itt azonnal, hogy Nyitramegye nagyon szépen van képviselve a zsolnai kiállításon s a mi különösen Nyitra városát illeti, messzire fölülmulja a maga kiállítóival Trencsény városát, amely alig három-négy kiállítóval szerepel a saját megyéjében rendezett kiállításon. Ezt csak azért említem, hogy emléke maradjon annak, hogy a zsolnai kiállítás iránt jobban érdeklődött a szomszéd Nyitra, mint a házi úr szerepét betöltő Trencsény.

Mindjárt a kiállítás főkapuja mellett találkozzunk a nyitrai Erzsébet-utnak szépen épült keresztmetszetű tervezetével. A *Gyulai Mihály* városi mérnök által készített tervrajz szerint készült ez a keresztmetszet, a melyen tisztán látható a tervezett ut csatornája, többszörös körtege s kőburkolata.

Néhány lépéssel tovább jobbra haladva, a nyitrai sörfőző nagy vendéglőjébe találjuk magunkat, a hol a kiállítási bankettek szokták tartani. Némelyek a nyitrai sört fölébe helyezik a t.-sz.-mártoninak, mások megint a szentmártonit kedvelik. E fölött kár volna disputálni, mert de gustibus non est disputandum.

A nyitrai nagy vendéglőtől nem messze áll a csinos chvojnicai gyermekjáték-pavillon, a melynek tüzes csikósáról már a multkor megemlékeztem. Innét a zenepavillon és a t.-sz.-mártoni sörcsarnok mellett a gyönyörű sétány a főpavillonba, vagyis az iparcarnokba vezet. Itt van elhelyezve a legtöbb és legszebb kiállítási tárgy, köztük a nyitramegyei kiállítók szép cikkei is.

Mindjárt az iparcarnok bejáratánál jobbra *Duschinszky Simon* nyitrai pergamentkészítő hatalmas „Nos Rector“-ával találkozunk. Mellette *Zinz János* nyitrai fényképész szép fényképei s ezeknek közvetlen szomszédságában *Juhari Károly* templomdíszítő izléses miniatúr oltára és címtáblái állanak.

E három nyitrai kiállítónak a fülkéje mellett két különálló üvegszekrényben megint csak két nyitrainak a kiállítása szerepel; az egyik *Blaskó József* kőgyvőkötő, a másik *Halász Ferenc* és *Pál* szípkagyáros. Blaskónak az üvegszekrényében a többi között ott látom üveg alatt dr. Tóth Jánost és dr. Mihalovics Edét kiállítva, de természetesen nem in persona, hanem díszkötésű műveikben. Halász uram szípkái nagyban hasonlítanak a görbült liba-nyakhoz, azért a jóbarátok s ismerősök között „libanyak“ név alatt szerepelnek.

A „libanyak“ szekrényétől alig három lépésre egy deszkafalon a nyitrai Erzsébet-ut

tervrajza, alatta a zabori kőbánya két fényképe van elhelyezve. A zabori kőbányák előtt ott áll a *Hricsovszky Ferenc* nagy-sálló hangszerkészítő cimbalma.

Egy kissé balra a nagysálló cimbalomtól áll a *Neumann Jónás* fia nyitrai porcellánfestőnek a kiállítása. Első pillanatra látjuk, hogy Neumann Jónás úr hű maradt az ő biblikus nevéhez a szépen festett porcellántárgyakban is. Egy más mellett ott szerepelnek a szép porcellántárlakok: *Gideon*, *Simson*, *Bar-Kochba*, *Józua*, *Misrach*, *Habdala-tál*, mind ékes héber fölíratokkal díszítve, a mely fölíratok szép bizonyosságot tesznek a porcellánfestő ügyességéről, de nem sok héber vevőt hódítottak meg.

Visszafordulva ismét szemben találjuk magunkat az ifj. *Szteszkál Lukács* nyitrai műbutorasztalos csinos secessió butorzatával; egy szobába való szép butornak az ára 1300 korona. Pengőben már nem merek számolni, nehogy megint pezsgő legyen belőle a betűszedő szivességéből. Csak X. úrra nem nehezelt a betűszedő, mikor a „Ny. Szemle“ Tarcájában az ő secessió utazásában bátran számol a régi forintokban.

Szteszkál fülkéjében ott van *Daniel Izor* nyitrai kézimunka-műterméből két himzett kép és *Árpády Janka* csinos kályhaellenzője.

Nagyon szépen sikerült a nyitrai fels. leányiskolának szintén ellenzőnek készült festett golyója, a mely ott van elhelyezve *Adamicza Ede* zsolnai butorgyáros egy fülkéjében; a fels. leányiskolának többi gyönyörű képei szintén az *Adamicza-féle* butorfülkében vannak elhelyezve. Ott látom *Zobel Valériának* remek hatyuit, *Lancsek Zsófi* enniavaló szilvái, *Spányár Aranka* természetű szőlőjét, *Bozhorn Elza* méléző golyóját, *Krommer Valéria* csicsérgő madárkáját, *Krausz Márta* izletes dinnyéjét és zamatos somlói borát, *Thuróczy Lenke* fakadó rózsabimbóit, *Gyurcsok Anna* illatos muskátvirágát stb. A többi fels. leányiskolai festmények külön vannak elhelyezve egy szép üvegszekrényben.

Balra indulván ott látom a nyitramegyei népviseletek festői képeit és élethű alakjait. Szépen van képviselve az ó-turai házi ipar, a híres habarókban, nyújtókban stb. Mellette látom a „Nyitrai téli gazdasági tanfolyam“ kosarait, a „Nyitram. gazd. egyesület“ szakajtoit.

Két lépéssel tovább a zay-ugróci csinos botgyűjteménnyel szemben áll a nyitrai fels. leányiskola külön üvegszekrénye szebbnél szebb kézimunkákkal s festményekkel gazdagon megrakva. Itt látom *Steffek Adélnak* hamis kis cicziát s tarka élethű madárkáját; *Lancsek Zsófi* s *Biringér Adrién* gyönyörűen festett albumait; továbbá *Kostyál Ilon*, *Buchelt Kornelia*, *Kevelly Ilon*, *Kozák Józsa*, *Kuzetsky Mária*, *Szalóky Eva*, *Thuróczy Lenke*, gyönyörű munkáit, köztük a valódi látványosságot képező „virágtépő babát“ *Hován Stefánia* ügyes kezéből kikerülve.

Mindjárt a fels. leányiskolai szekrény mellett van a Szántó-féle nyitrai polg. iskola szép gyűjteménye, melyben különösen kiválik a kath. növendékek által készített szép oltári antipendium.

A többi nyitrai kiállítókról majd máskor.

—1—

A közönség köréből.

Nyílt levél Clair Vilmos úr, a FMKE főtitkárához.

Tekintetes Főtitkár úr!

A F. M. K. E. 1902/3. Évkönyvének 146 lapján Clair Vilmos egyesületi főtitkár tollából a nyitra-novákai óvodáról többek között ezek is foglaltak: „Az óvoda működése épenséggel nincs arányban a tizenhat év óta reá fordított anyagi áldozatokkal s a gyermekek még a legelembb kérdésekre is alig tudnak válaszolni.“

Megütözéssel olvastam ez apostrophálást annál is inkább, mert az egyesület főtitkárának ez elítélő sorai tendenciózusak és céljok nem lehet egyéb, mint a nevezett óvoda vezetőjét a nagy közönség előtt pelengerre állítani. Főtitkár úr! Tizenhat év óta közmegelőgéssel működő óvodákat nem ilyen módon szokás jutalmazni, nem, mert az alábbiak oly igazságos tényeken alapuló bizonyítékok, melyekkel még a főtitkár úrnak is kellene számolni annál is inkább, mert mint egy általános elterjedt és sok tekintélyes tagot magában foglaló egyesület titkárának tiszta bört kötelessége önteni a pohárba, nem pedig annak működését nullává tenni.

1. Az óvoda tizenhat év óta fenáll. Első nyolc éven keresztül Bossányi József volt ny.-novák plebános volt a gondnokság elnöke, rákövetkező 3-4 éven Rakovszky Ferenc es. és kir. kamarás, ny.-novák földbírtokos, és azóta ft. Hayek Vince ny.-novák esperes-ple-

legnépszerűbb emberével, a púchói főszolgabíróval vállaltva, ha az italmérést egyttal egy keresztény fogyasztási szövetkezet is kérné, s ha annyira szíven fekszik a sörfogyasztás kiterjesztése: mért nem használta fel a kedvező alkalmat s nem mutatta be az illavai gőzsörgyár produktumát a zsolnai iparkiállításra? Válaszkép a fáma azt beszéli, hogy a pruszkai uradalmi vezetőség azért nem vett részt illavai sörével a kiállításra, mert felt, nem ugyan a versenytől, hanem a — költségtől! Különös jelenség! A bevándorolt cseh, morva, német ember legtöbbje a képviselő-választások alkalmával vadabb hazafinak mutatja magát, mint tiz zsidó együttvéve. De, hogy polgárjogot szerezzon, közjóért áldozatot hozzon, a közjó emelésén fáradozzon, gyermekeit hazafias szellemben neveltesse, szóval ha zsebbe kell nyulni, akkor vége a lelkesedésnek, ő szépen félre vonul.

Árvizkárosultak segélyezése. A galgóci járás árvizkárosultjai részére a kibocsátott és eddig visszaszármatatott gyűjtőveken 1308.21 korona gyűlt össze. A gyűjtőveket jótékony hölgyek kezelik.

Egy templom megújítása. Ocsad-nica Trencsény megyei községben díszesen újított meg a plebánia templom. A főoltáron a tabernaculum fehér márvány, dús aranyozással, fölötté a kép Sz. István királyt ábrázolja, amint a boldogságos Szűznek ajánlja fel országát. Gyönyörű festett kárpit képezi a Sanctuarium háttérét, a mellékoltárokat művészi kivitelű szobrok díszítik: Jézus legsz. Szíve és a Bold. Szűz szobrai. A falakat két oldalról domborművű keresztúti képek ékesítik. Hatásos és izléses a templom kifestése, a mennyezetről a csillagos ég sugárzó fénypompája ragyog le, a padló kőmozaikkal van kirakva. A templomot, melynek megújításán Benyács István h. plebános nagy buzgósággal fáradozott, aug. 20-án szentelte fel — mint annak idején említettük — Nemcsak Ferenc nyitrai kanonok, fényes ünnepségek között.

Léghajó a vidéken. Mult hó 29-én a karkóc-bucányi állami úton a járóklók egy léghajót vettek észre, mely oly alacsonyán ereszkedett le, hogy a kosarakat tartó teleteket is tisztán ki lehetett venni. Egy hirtelen keletkezett szél-áram azonban felkapta a hajót a magasba és Felső-Attrak felé hajtotta.

Szőlővesszők eladása. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület felhívja azon megyei szőlőbirtokosokat, a kik szőlővessző és szőlőoltvány üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelő saját termésű európai vagy amerikai szőlővesszőkkel vagy szőlőoltványokkal rendelkeznek, azok eladása tekintetében az említett üzleti szokásoknak magukat alávetni hajlandók, hogy készleteiket fajta, minőség (sima vagy gyökerező vesszők, oltványoknál az alany és a reá oltott honi fajta) és mennyiség szerint a termelési hely (várnegy, község, vasut- és posta-állomás) és az ezrenkénti eladási árak megjelölésével, azon kerület szőlészeti és borászati felügyelőjéhez, a mely kerületben a vesszők, illetőleg az oltványok termelési helye tartozik, lehetőleg mielőbb, de legkésőbb folyó évi szeptember hó 20-ig jelentsek be. A szőlővessző és szőlőoltvány üzleti szokásait és azok alkalmazását a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület bárkinek készséggel bocsátja rendelkezésére.

Hirdetmény. A nyitrai állomásan elhelyezett honvédsapatok részére 1904. évi december hó 1-től 1904. évi december hó 31-ig terjedő egy év alatt szükséges kenyér és zab biztosítása iránti tárgyalás folyó évi október hó 8-án délelőtt 10 órakor a m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalogezred kezelő tisztí iroda helyiségében fog megtartatni, hol is a m. kir. pozsonyi IV. honvédkerületi parancsnokság által ez ügyben kiadott „Szállítási feltételek füzete“ és hirdetmény naponta délelőtt 9—12 óráig betekinthező. A termelők értesítetnek, hogy meg van engedve, miszerint a *zabszállításra* nézve folyó évi szeptember hó 15-ig a nyilvános verseny tárgyalástól független előajánlatok is tehetőek.

bános úr. Az első és utolsó urakról megjegyzem, hogy mint egykori, középiskolai okt. tanárok és később lelkészek a paedagógiahoz annyit csak értenek, mint a főtítkár úr; már pedig úgy az egyik, mint a másik úr a nováki óvodánál soha nemcsak kifogásolni valót nem talált, ellenben annak vezetésével és az elért eredményekkel mindig meg voltak elégedve, minék kifejezést is úgy az évi záróünnepélyek alkalmával, mint jelentéseikben adtak. Nekik az óvoda, melylyel állandóan foglalkoztak és vezetését ismerték — megfelelő; főtítkár úr egyszeri látogatás után pálcát tör fölötté.

2. Libertiny Gusztáv, kir. tanfelügyelő úr 1901. évi március 21-én tett látogatása alkalmával az óvodánál észlelt eredményeivel igen meg volt elégedve és a látogatási könyvben ennek nyílt kifejezést is adott. Ez a tanügy terén szerzett nagy érdemekben megőszült kimagasló alak, kinek elbírálási képességét remélem még Clair úr sem vonhatja kétségbe, van csak akkora tekintély, mint a főtítkár úr! Hasonlóan meg volt elégedve Jánossy Gyula kir. segéd-tanfelügyelő úr is többszöri látogatása alkalmával.

3. Főtítkár úr! Következtesége nagy rejtély előttem. Ez évi jun. 30-iki látogatása alkalmával ugyanis sem az óvónő, sem az elnök előtt egy gáncsoló szót sem szölt az óvodáról, sőt annak látogatási könyvébe ezeket írta: „1903. június 23-án a F. M. K. E. elnöksége nevében és megbízásából, Hayek Vince esperes-plebánus úr óvodagondnoksági elnök kíséretében meglátogattam az óvodát s abban 68 gyermeket találtunk az óvónő és a dajka személyes felügyelete alatt játék közben.” és most az évkönyvben kikel az óvodánál észlelt eredménytelenség fölött? Vagy a netalán észlelt mulasztások és nem elért eredmény fölötti megjegyzéseit nem a helyszínen szokta megtenni, hanem az „Évkönyv”-ben, hogy igazságos eljárása annál jobban ki-tűnjék?! Még az egyszerű szolgát is szokta gazdája tapasztalt hanyagságáért meginteni, nem pedig a nagy-közönség előtt pelengérré állítani. Vagy volt rá eset, hogy az óvónő figyelmeztetve lett volna valaha mulasztásaira? Főtítkár úr azonban úgy látszik azt az eljárási modort vallja jobbnak, hogy hátmögött szölt meg, mint pl. Novákon a p. és a d. óvónőket, nem pedig a helyszínen.

4. Legelembb kérdéseket emleget főtítkár úr évi jelentésében, holott én 23 év óta működő tanító e téren való eljárásának helyességét kétségbe vonom. Pl. Főtítkár úr a ny.-nováki óvodának látogatása alkalmával a kicsinyek egyikéhez e kérdést intézte: Mi ez? Felelet: Korona. Főtítkár: Az nem korona, hanem az a magyar címer. Erzsébet királyné képére mutatva: Ki az? Felelet: Királyné. Hogy hívják? Erzsébet. Hogy hívják még? (A gyermek hallgat.) Főtítkár: Magyarország nagyszonya stb. — És az óvodába járó kicsinyektől értelmi fejlettségüknek meg nem felelő olyan kifejezéseket is kíván, melyeket sok felnőtt ember nem tud. És ezek főtítkár úrnál könnyű, legelembb kérdések.

5. Előttém van a F. M. K. E. néhány évkönyve. 1888—89. évi 17-ik lapon ezeket olvasom: „A rendszeren járó gyermekek a magyar nyelvet tökéletesen elsajátították; úgy e részben, mint a tisztaság, rend és fegyelem tekintetében feltűnő a különbség a népiskola-ba az óvodából kerülő gyermekek és az az óvodába nem jártak között.”

1891—92. évkönyvbe a 39. lapon: „Nováki kisdedovoda megnyílt 1886. évi október hó 14-én, látogatta 45 gyermek; a siker igen kedvező.”

1900—1901. évkönyvben a 110. lapon ez áll: „A magyar nyelv eredményesen tanítatik, a gyermekek közül már sokan értik és beszélik. — Kérdem, légből kapott dolgok ezek? Sőt, az utolsót már maga a főtítkár úr állítja.

6. Végül egy fontos és tekintetbe veendő körülményre is felhívom főtítkár úr becses figyelmét: Nyitra-nováki óvoda 1902. évben 8 hónapig szünetelt a tavasz-szal fellépett ragályos és járványos betegségek, később pedig építkezés miatt. Ha tehát a tapasztalt eredmény ki nem elégtette a főtítkár urat talán ezen körülmény is figyelembe lett volna veendő; ilyen legelembb kérdést azonban a főtítkár úr tájékoztatás céljából senki-hez sem intézett.

Közleményem elején tendenciózusnak jeleztem főtítkár úr eljárását. És úgy látszik a ny.-nováki óvónő nagyon útjában áll, mert fellépésében nem eléggé eszszó-mászó, hanem magyar nőhöz illőleg szókimondó. És e magaviselete közismert. Vagy nem azt vették neki főtítkár úr zokon, hogy midőn öt fűtés és világítás áltá-lányban, mely részére a kinevezési okmányban bizto-sítva van, megrövidíteni akarták, az jogait érvényesi-tendő, mindaddig tágitani nem akart, a míg ebbeli já-randóságát ki nem utalványozták?

Az óvoda működése igen is arányban van a reá fordított anyagi áldozatokkal, sőt nyílt homlokossal kijelentem, hogy az ott elért sikerek nagyok. Ny.-nováki óvodában hercegek, grófok és más magasrangúak is fordultak meg és ezek valamennyien nemcsak legna-gyobb meglepődésnek adtak kifejezést, hanem esodál-koztak különösen azon, hogy a kicsinyek szépen be-széltek magyarul és a hiányos házi nevelés mellett

értelmileg is fejlesztettek és mély vallásos alapon neveltettek. Főtítkár úr! Ilyen eredmények a F. M. K.-nek nem kellenek? Csak külső és szemfényvesztő sikerek? Egy óvónőnek, mint anyának, kinek főtítkár úr még négy gyermekét is megsokalta, csak a keresztény nevelés legszentebb, legigazságosabb és leghazafiasabb alapon szabad a reábizott kicsinyeket nevelni.

És hogy az eredményeknek bizonyosságát adjam és főtítkár úrnak alkalma nyíljon a meghurcolt nyitra-nováki óvónőnek elégtételt adni, felkérem tisztelettel-jesen és nóm érdekében megkövetelem, méltóztassék a F. M. K. E. választmányából két szakközeget és egy tősgyökeres magyar parasztot Ny.-Novákra velem előre közölt időben kiküldeni, hol is 50—50 férfit és nőt, ifjút és hajadont, de különösen iskolás gyermekeket előállítok, kik magyarul fognak e küldöttséggel társa-logni és az óvodában is meggyőződnek arról, hogy a főtítkár úrnak jelentése inkább hamis információknak következménye, nem pedig hanyagságé.

Hazafias üdvözléssel vagyok

Ny.-Novákon, 1903. augusztus hó 28-án.

Czinczik György,

néptanító és róm. kath. kántor.

Mindazoknak a kik boldogult **paári Gáffor Elek** elhalálása alkalmából jól eső szíves részvétüket akár személyes megjelenés, akár írásban való közlés által kifejezni kegyesek voltak, ez uton is hálás köszö-netét fejezi ki

A gyászoló család.

Tiltakozás.

A „Nyitra-megyeyi Ellenőr” című helybeli hetilap, aug. 27-iki számában szokása szerint közli a nyitrai szállók vendégeinek névjegyzékét. Ebben a közlemény-ben a „Szarvas” szálló névlajstromán mindössze 3 vendég van feltüntetve, holott szállómban augusztus 11-től 25-ig 32 vendég lakott. Minthogy az ily hiányos közlemények a szálló vendég forgalmáról hamis, a valósá-got meg sem közelítő számadatokat hoznak nyilvános-ságra és így csak arra alkalmasak, hogy a szálló jó hírnevének ártsanak, ezennel tiltakozom az ellen, hogy a fentnevezett lap szállómról jövőre ilyen csonka vendég-lajstromot közzétegyen. Kijelentem egyúttal, hogy ha ezen tiltakozásomnak nem lenne eredménye a törvény útján fogom a szállóm jó hírnevére való jogigényemet nevezett lappal szemben érvényesíteni. A „Szarvas” szálló vendégeinek eredeti és hivatalos kimutatása aug. 11—25-ig a következő: Koh Károly kereskedő Bécs,

Rothauer Sándor utazó Bécs, Leibnig Gusztáv utazó Bécs, Libertiny Gusztáv tanfelügyelő Galgóc, Löwen-thal S. utazó Bécs, Steiger N. utazó Bécs, Klobucsár Vilmos altábornak Budapest, Pálffy Imre százados Bu-dapest, Heim János kertész Budapest, Budaspitz M. utazó Bécs, Svoboda Alois kereskedő Bécs, Vanczak Endre üveges segéd Budapest, Lovasy János műtőveges, Roth András utazó Budapest, Rainer N. utazó Bécs, Mezey Gyula főmérnök Tornóc, Rudnay Sándor képr. Budapest, Guitter Max kereskedő Verbó, Sandly Gusztáv kasbecslő Budapest, Hetsch Károly kasbecslő Pozsony, Zobal Guido utazó Bécs, Frank Izidor mérnök Bécs, Fischer József utazó Pozsony, Grünwald Zs. utazó Bpest, Dr. Murakózy Károly kultur vőgyész Bpest, Steiner Ár-min kereskedő Bpest, Raicz Károly utazó Bécs, Almády Gyula utazó Triest, Székely Henrik utazó Bpest, Duneltz Emil utazó Bpest, Schwarz Daniel utazó Bécs, Bárány Zsiga földbirtokos Tornóc.

Toifel József.

CSARNOK.

A „kék szemű” Adrián.

Még néhány viszontagságteljes jelenet után, amit azonban hosszabb volna leírni, végre a mi edes otthonunkba, Lovranoba értünk.

Hogy az igazat megvalljam, nekünk, fiataloknak egy cseppet sem volt viszontagságos, csak az edes mamak és a gardes de dame-ak tartották annak. Tánca is perdültünk jó kedvünkben zene-kíséret mellett, mert a hajón valami cseh banda volt s az húzta keservesen.

Hajónkat delfinek követték, mert tudvalevő dolog, hogy ezen állatok különösen kedvelik a zenét.

Az első delfint a mint megpillantottam, azt hittem hamarjában, hogy megjelent a „fumei cápa,” szerencsére, senki sem vette észre felel-memet, mert tudom kinevettek volna.

Furcsa jelenség, ha a delfin uszik, tulajdon-képen nem úszás az, hanem kerék formában szökdécselés. A testén körbe vannak az uszó-hártyák, mint a kerék küllői, s így könnytelen úszás közben kerék alakban felszökdelni. — A delfint „szent állat”-nak tartják a halászok, nem is halásznak rájuk. (Csak annyiban, mint a vadászok a varjút. Szerk.)

Unghváry László 300 holdas gyümölcsfa-iskolája, Czegléden. szőlő- és bérgazdasága

Szőlőt

szállítok rendkívül edeset és za-matosat első rendű minőségben

POSTÁN

Borszőlőből augusztus 20—25-étől kezdődőleg eleinte Oportó és Ezerjő, később pedig Mézes-fehér, Kadarka, Kövidfuka stb. fajokból a teljes érték előleges bekül-dése mellett az ország bármely postáállomására bérmentve 5 kilós ládában 1 frt 15 kr.-ért.

Csemegeszőlőből (piros és fehér saszalából) szeptember 1—10-én kezdve bérmentve 5 kilónként 1 frt 30 kr.-ért.

Muskotályból (passatutti faj, a csemegeszőlők királya) szintén szeptember 1—10-én kezdve, bérmentve 5 kilónként 1 frt 50 kr.-ért.

Ily módon a vevő 5 kilós csomaghoz 17 fillérral olcsóbban jut, mint ha azt utánvétellel küldeném. Epen ezért postai utánvét mellett egyáltalában nem küldök szőlőt. — Egy szállító-levéllel 3 láda szőlőt is lehet küldeni, mely esetben 24 fillért takarít meg a megrendelő, vagyis ennyivel kevesebbet küldjön be 3 láda szőlőért.

VASUTON

Borszőlőből 5 és 10 kilós láda és 5—10—15 kilós kasokban kilónként 14 krajcárért.

Csemegeszőlőből (piros és fehér saszalából) fenti nagyságú láda és kasokban 18 krajcárért.

Muskotályból (passatutti faj, a csemegeszőlők királya) a fenti nagyságú kasok és ládák-ban 22 krajcárért.

Az 5 és 10 kilós ládáknál, valamint az 5 kilós kosaraknál is az elegység tiszta súlynak számítat-tik, míg a 10 és 15 kilós kétfüllő kasoknál a tiszta szőlősúly lesz számítva és külön lesz a kas ára a rendelő azonban mint sajátjukat több ízben megtöltés végett hibátlan állapotban és bérmentve újra meg újra beküldhetik.

A vasuton mindig szebben, üdöbben és mint gyorsaru csak oly hamar érkezik meg a szőlő, mint a postán és itt a szállítás olcsóbb is 1—2 krajcárral kilónként. Epen azért tessenek többen összeállani és együtt 50—100 kilót is rendelni. — Ha t. megbízom egyszerre 300—600—1000 kilót rendel és rendelését hetenkint többször megismétli, megfelelő engedményben részesül.

A vasuton való küldés esetére az érték fele része előre küldendő be. **Előleg nélkül rendelést egyáltalában nem fogadosítok.** Vasuti szállítványoknál a fenti árnakban a lelkiismeretes csoma-golás, a vasúthoz vitel, a szállító-levél és a közvetvám költsége is befoglaltatik.

Fentiekben kívül mindenféle gyümölcsfából nemes oltvány, gyümölcsfa vadonc, sima és gyökeres vessző, továbbá gleditsia és akácfa is kaphatók. Nemkülönbén saját termésű, kitűnő minőségű új és ó borok hordókban és palackokban. Tessék mindezekről árjegyzéket kérni. 5—5.

Ezután Cirkvenica került sorra. Ez a hely talán az egyedüli az összes kiránduló helyek közt, a mely őszintén megvallva, a legkevésbé tetszett. Ha talán Cirkveicát láttam volna elsőnek és nem Lovranát és a többi szép helyet, úgy talán tetszett volna. De így! —

Ez egy kopár, unalmas hely, úgy éreztük ott magunkat, mint valami ólomkamrában. Fojtó meleg van ott mindig; és semmi fa, semmi árnyék nincsen. Más említésre méltó dolog nincs ott, mint a „Therapia“-gyógyintézet, melynek belső berendezése igen szép. — Továbbá a gyermek-szanatórium, angolkóros gyermekek számára.

En csak azon csodálkozom, mily hamar szoknak meg ott a kis babák, mert a szülők nagyjából egyedül hagyják ott a kis angolkóros gyermeket, csupán a gyógyintézet igazgatójának felügyeletére bizzák, de azok meg is felelnek kötelességüknek, és gondos ápolásban részesítik az apróságokat.

Most pedig forduljunk Lovranától nyugatnak. — Erre fekszenek Ika, Icici, Abbazia, Abbazia-Mattuglie, Voiosca és Fiume.

Ikán kezdem; igen érdekes olasz falu, szép, de kevés villával; van sanatóriuma is. Szép hely Ika is, de ha Lovránra, ez a kis földi paradicsom eszembe jut, elenyészik a hatás.

Icicinek is festői fekvése van, közelében a Veprinaz hegyen régi eredetű olasz templom áll, bucsú járó hely.

Más említésre méltó dolgot nem találtam; kivéve, hogy ott kitűnő olaszosan étkezhetik az ember. Pompás bigolit, scambrit (tengeri rák) és polentát kaptunk Icicin.

Es most jön a nagy hírű Abbazia, annak leírásával nem fáradszom az olvasót, bizonyosan tudom, hogy nem én vagyok az első, a ki Abbaziáról ír.

Mindenesetre páratlan Abbazia a maga nemében, de tudj' Isten! én rá nem nézek valami kiváló hatással. Sok ott az emberi kéz alkotta műremek. Abbazia már nagyon is városias jelleggel bír, hasonlít a pesti városligethez.

Míg Lovránra az eldorádó páratlan fekvésével lebilincsel; s mert az ember alkotta művek párosulnak a természet pazar szépségével.

Ezt a különös mesés szépséget Lovranának csak érezni és látni lehet.

A sok szép villa közül különösen kiválik a „Villa-Frappart“. Góth stílusban, vörös márványból épült, szürke márvánnyal körített ablakok. Lovranában az utas mindent találhat, a miután lelke sovány: csendet, sűrű erdőt, napsugarat s mindenekfölött az isteni Adriát.

Este, ha bárkázni megyünk, ismét egy különös természeti tünemény öltik szemeinkbe. — A tenger foszforizálása. A bárka minden mozdulatánál, minden egyes evezőcsapás alatt kékes fényben megvilámlik tenger.

Leginkább akkor volt észlelhető, mikor a tenger el volt borítva a virágmoszáttal.

Érdekes a mólón este időzni s hallgatni a halászok mela egyhangú olasz dalait. Különös szokás náluk, hogy az énekesek minden versornál megállnak, aztán újból kezdik, eleinte lágyan, később a hang mindig erősödik, végén ismét gyengén hangzik. Ezek mind olyan hangvariáció-félék, de valami csodás, édes hallgatni, kivált csendes este.

Nagy sajnálatunkra, három nap múlva már elhagytuk Lovranát s Fiuméba mentünk megtekinteni a magyar korona ezen értékes gyöngyét. Onnét a lagunák városába, Velencebe hajóztunk át.

Braunsteiner Janka.

Telefon.

V. Budapest. Tessék az egyházmegyei irodához fordulni.

R. J. A szép és szellemesen írott, kimerítő közleményt — sajnos — oly későn kaptuk, hogy közlésével már elő nem mozdíthatuk volna a hírszolgálatot.

Zsolna. Köszönet! Ezt vártuk. Ha valaki kimaradt volna, legyen szíves pótolni, hogy mindenkinek az öröme teljes legyen.

Egy jó házból való flu tanulónak

felvétetik Sarlay Ádám fűszerkereskedésében Nyitrán.

* Vidékiek előnyben részesülnek. *

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint **férfiszabó-műhelyét,**

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

*** Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl. ***

VAJDA J. butorgyári raktára NYITRÁN, Párutca.

A n. é. butorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választékú, szilárd és modern stílusú

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből

álló RAKTÁRAMAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, a képzelhető legjutányosabb áron, **úgyszintén sajátkészítményű kárpitos-butoraimat.** Kiváló tisztelettel **VAJDA J.**

Kívánatra költségvetéssel és rajzokkal készséggel szolgálók.

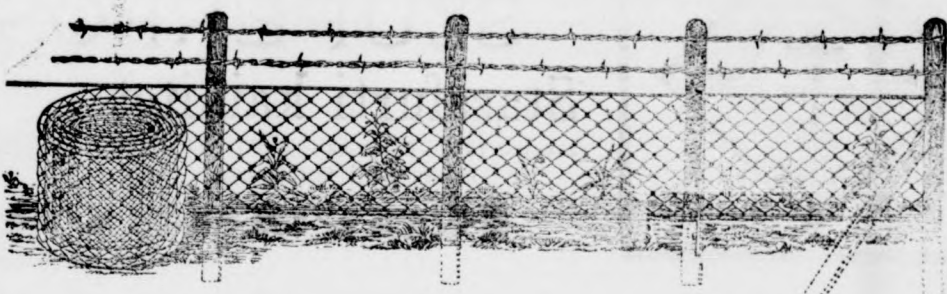
Szolid és pontos kiszolgálás!

Szolid és pontos kiszolgálás!

PÁZMÁNDI JÓZSEF

Legelősebb kerítéssodrony-fonó és szövőipar

NYITRÁN, Tóth Vilmos-utca 32. szám alatt.

Saját készítményű gép-sodrony-fonatok vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavillonok, sírhelyek stb. bekerítésére.

Továbbá: **gyep- és virág-diszkerítések**; föld, kavics és kőszén-áthányó rosták, rézzel befuttatott acél matracfonatok és lábtörlők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra;

úgyszintén **kék és zöld ablak-légyszövetek**, arevédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyukketrecek és mindenféle sodronyfonás, **úgyszintén dobok és dob-bőrök** készítése.

Kiváló tisztelettel

Pázmándi József.

Előnyös tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönök!

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete a tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönökre nézve legújabbán a következő rendkívül előnyös föltételeket állapította meg: =====

1. Kölcsönt ad már 300 koronától kezdve.
2. Kölcsönt ad kívánatra úgy, hogy a kölcsönvevő a teljes összeget kapja meg készpénzben leolvastva (s nem záloglevelekben).

3. Kamatok címén sem történik levonás, mert a részletek mindig félevenként utólag fizetendők.

4. A kölcsön fölvehető 20, vagy 30, vagy 40, vagy 50 évi törlesztésre, mely esetekben a törlesztési hányad (tőke és kamat együtt véve) 5.26%-8%-ig változik. Záloglevéli árfolyam szerint lehet kölcsönt kapni 4.90%-ra is.

5. A kölcsönt az adós bármikor fizetheti vissza akár egészben, akár részben, anélkül

hogy ezért külön díjat vagy térítést fizetne csak köteles félévvel előbb fölmondani.

6. A becslési adatokat az intézet önmaga, saját kölcségén szerzi be és csak a kölcsönből vonja le.

7. A jól fölszerelt kérvények nyole nap alatt okvetlenül érdemleges elintéztést nyernek.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete Nyitra székhelylyel egy vidéki képviselőt állított fel s ennek — a szomszéd megyék határos területeire is kiható — vezetésével =====

MÉREY LAJOS

nyitrai ügyvéd urat bizta meg, kihez a kölcsöntkérő ügyfelek teljes bizalommal fordulhatnak s tőle minden további fölvilágosítást díjmentesen nyerhetnek.

**KISBIRTOKOSOK ORSZ.
FÖLDHITELINTÉZETE.**

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,
Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kén-savas káli tartalommal,

Kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98—99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.